

ผลและวิจารณ์

ผล

จากการศึกษาเรื่องการพึ่งพิงทรัพยากรป่าไม้ของราษฎรที่อาศัยอยู่ใน และรายรอบพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของราษฎรบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจด้านทรัพยากรป่าไม้

ส่วนที่ 3 การพึ่งพิงทรัพยากรป่าไม้

ส่วนที่ 4 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการพึ่งพิงทรัพยากรป่าไม้

รายละเอียดของผลการศึกษา มีดังนี้

สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของราษฎรบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

ผลการศึกษาด้านสภาพเศรษฐกิจและสังคมของราษฎรที่อาศัยอยู่ใน และรายรอบอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน มีดังนี้

จากการศึกษาครัวเรือนตัวอย่าง พบว่า เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง กล่าวคือ เพศชาย ร้อยละ 50.2 และเพศหญิง ร้อยละ 49.8 ระดับการศึกษา พบว่า จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 47.1 รองลงมาคือ มัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 27.9 อาชีพหลัก พบว่า ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย ร้อยละ 37.8 รองลงมาคือ รับราชการ (ได้แก่ ข้าราชการ ลูกจ้างชั่วคราว และลูกจ้างรายวัน) ร้อยละ 27.6 อาชีพรอง พบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีอาชีพรอง ร้อยละ 32.5 รองลงมามีอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 20.4 รายได้รวม พบว่า มีรายได้รวมระหว่าง 100,001 – 150,000 บาท / ปี ร้อยละ 22.9 รองลงมา มีรายได้รวมต่ำกว่า 100,000 บาท / ปี ร้อยละ 22.6 โดยมีรายได้รวมต่ำสุด คือ 36,000 บาท / ปี สูงสุด 1,460,000 บาท / ปี เฉลี่ย 252,411.1 บาท / ปี และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 262,360.31 (ตารางที่ 4)

ราษฎรตัวอย่างที่สอบถามได้รับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้จาก กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน / อบต. ร้อยละ 61.3 รองลงมาได้รับข่าวสารจากวิทยุ ร้อยละ 57.9 การฝึกอบรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ พบว่า ราษฎรส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการฝึกอบรมด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ร้อยละ 74.9 มีเพียงร้อยละ 25.10 ที่เคยได้รับการฝึกอบรมโดยได้รับการอบรมมาจากอุทยานแห่งชาติ ร้อยละ 19.8 (ตารางที่ 4)

ครัวเรือนตัวอย่างมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนอยู่ระหว่าง 4 – 6 คน ร้อยละ 55.4 รองลงมา 1 – 3 คน ร้อยละ 29.7 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนต่ำสุด 1 คน จำนวนสมาชิกในครัวเรือนสูงสุด 9 คน จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.37 คน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่า 1.99 จำนวนแรงงานในครัวเรือน พบว่า มีจำนวน 2 คน ร้อยละ 39.0 รองลงมาคือ 1 คน ร้อยละ 19.2 จำนวนแรงงานในครัวเรือนต่ำสุด 1 คน จำนวนแรงงานในครัวเรือนสูงสุด 6 คน จำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.62 คน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่า 1.35 (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ	หมายเหตุ
1. เพศ			
ชาย	162	50.2	
หญิง	161	49.8	
รวม	323	100.0	
2. ระดับการศึกษา			
ไม่ได้รับการศึกษา	11	3.4	
ประถมศึกษา	152	47.1	
มัธยมศึกษาตอนต้น	34	10.5	
มัธยมศึกษาตอนปลาย	90	27.9	
อาชีวศึกษา	25	7.7	
ปริญญาตรี	11	3.4	
รวม	323	100.0	
3. อาชีพหลัก			
รับราชการ	89	27.6	

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ	หมายเหตุ
ค้าขาย	122	37.8	
รับจ้าง	46	14.2	
เพาะปลูก	24	7.4	
สวนผลไม้	17	5.3	
ไร่สับปะรด	5	1.5	
ไร่ข้าวโพด	2	0.6	
เลี้ยงวัว	2	0.6	
จับสัตว์น้ำ	10	3.1	
อื่น ๆ	30	9.3	
ตัดผม	6	1.8	
รัฐวิสาหกิจ	7	2.2	
รับเหมา	4	1.2	
รีสอร์ท / บ้านพักนักท่องเที่ยว	3	0.9	
ไม่มีอาชีพ	3	0.9	
อาสาสมัครป้องกันฝ่ายพลเรือน	7	2.2	
(อพปร)			
รวม	323	100.0	
4. อาชีพรอง			
รับราชการ	5	1.5	
ค้าขาย	51	15.8	
รับจ้าง	66	20.4	
เพาะปลูก	43	13.3	
สวนผลไม้	32	9.9	
ไร่ข้าวโพด	7	2.2	
ไร่สับปะรด	4	1.2	
เลี้ยงสัตว์	9	2.8	
เลี้ยงวัว	6	1.9	

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ	หมายเหตุ
เลี้ยงหมู	3	0.9	
จับสัตว์น้ำ	14	4.3	
อื่น ๆ	30	9.3	
ตัดผม	6	1.9	
ผู้นำชุมชน	6	1.9	
รับเหมา	4	1.2	
รีสอร์ท	14	4.3	
ไม่มีอาชีพรอง	105	32.5	
รวม	323	100.0	
5. รายได้รวมต่อปี			
น้อยกว่า 100,000	73	22.6	ต่ำสุด 36,000 บาท
100,001 – 150,000	74	22.9	สูงสุด 1,460,000 บาท
150,001 – 200,000	67	20.8	เฉลี่ย 252,411.1 บาท
200,001 – 250,000	32	9.9	ส่วนเบี่ยงเบน
250,001 – 300,000	20	6.2	มาตรฐาน 262,360.31
300,001 ขึ้นไป	57	17.6	
รวม	323	100.0	
6. แหล่งข่าวสารด้านการอนุรักษ์*			
หนังสือพิมพ์	65	20.1	*บางรายได้รับข่าวสาร
วิทยุ	187	57.9	มากกว่า 1 แหล่ง
โทรทัศน์	61	18.9	
หอกระจายข่าว	19	5.9	
กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/อบต.	198	61.3	
เจ้าหน้าที่ป่าไม้	52	16.1	
เพื่อนบ้าน	97	30.0	
ประชุมอำเภอ	38	11.8	
อื่น ๆ	10	3.0	

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ	หมายเหตุ
ห้องสมุด	2	0.6	
เอกสารของอุทยาน	5	1.5	
โรงเรียน	6	1.8	
ลูก	1	0.3	
ไม่เคยได้รับข่าวสารเลย	48	14.9	
7. การฝึกอบรมเกี่ยวกับการอนุรักษ์			
ไม่เคย	242	74.9	
เคย	81	25.1	
การเข้าค่ายอนุรักษ์ฯ	7	2.2	
อบรมจากอุทยานแห่งชาติฯ	64	19.8	
อบรมจากโรงเรียนในท้องถิ่น	4	1.2	
รวม	323	100.0	
8. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน			
1 – 3 คน	96	29.7	ต่ำสุด 1 คน
4 – 6 คน	179	55.4	สูงสุด 9 คน
7 – 9 คน	48	14.9	เฉลี่ย 4.37 คน ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน 1.99
รวม	323	100.0	
9. จำนวนแรงงานในครัวเรือน			
1 คน	62	19.2	ต่ำสุด 1 คน
2 คน	126	39.0	สูงสุด 6 คน
3 คน	60	18.6	เฉลี่ย 2.62 คน
4 คน	38	11.8	ส่วนเบี่ยงเบน
5 คน	23	7.1	มาตรฐาน 1.35
6 คน	14	4.3	
รวม	323	100.0	

จำนวนที่ดินถือครองของครัวเรือนตัวอย่าง พบว่า ส่วนมากราษฎรมีที่ดินถือครอง จำนวน 1 แปลง ร้อยละ 61.9 รองลงมาคือ 2 แปลง ร้อยละ 30.3 ขนาดพื้นที่ถือครอง พบว่าราษฎรมีพื้นที่ถือครองต่ำกว่า 1 ไร่ ร้อยละ 47.4 รองลงมาคือ 1 – 5 ไร่ ร้อยละ 24.5 โดยมีขนาดพื้นที่ถือครองต่ำสุด 0.13 ไร่ สูงสุด 100.50 ไร่ เฉลี่ย 6.35 ไร่ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 13.55 การได้มาของพื้นที่ถือครอง พบว่า พื้นที่ถือครองได้มาจากมรดก ร้อยละ 41.5 รองลงมาคือ ซื้อ ร้อยละ 30.3 (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 การถือครองที่ดินของครัวเรือนตัวอย่าง

รายการ	จำนวน	ร้อยละ	หมายเหตุ
1. จำนวนแปลงที่ดินถือครอง			
1 แปลง	200	61.9	
2 แปลง	98	30.3	
3 แปลง	25	7.7	
รวม	323	100.0	
2. ขนาดพื้นที่ถือครอง			
ต่ำกว่า 1 ไร่	153	47.4	ต่ำสุด 0.13 ไร่
1 – 5 ไร่	79	24.5	สูงสุด 100.5 ไร่
6 – 10 ไร่	44	13.6	เฉลี่ย 6.35 ไร่
11 – 15 ไร่	14	4.3	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
มากกว่า 15 ไร่	33	10.2	13.55
รวม	323	100.0	
3. การได้มาของพื้นที่ถือครอง			
บุกเบิกเอง	39	12.1	
ซื้อ	98	30.3	
มรดก	134	41.5	
เช่า	22	6.8	
ได้รับการจัดสรร	30	9.3	
รวม	323	100.0	

เอกสารสิทธิ์ในการถือครองที่ดินของครัวเรือนตัวอย่าง พบว่า มีเอกสารสิทธิ์แปลงที่ 1 คือ ภบท.5 ร้อยละ 87.0 รองลงมาคือ ไม่มีเอกสารสิทธิ์ ร้อยละ 4.5 แปลงที่ 2 คือ ภบท.5 ร้อยละ 52.0 รองลงมาคือ ไม่มีเอกสารสิทธิ์ ร้อยละ 23.0 แปลงที่ 3 คือ ภบท.5 ร้อยละ 49.3 รองลงมาคือ โฉนด ร้อยละ 29.3 (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 ประเภทเอกสารสิทธิ์ในการถือครองที่ดินของครัวเรือน

ประเภทเอกสารสิทธิ์	แปลงที่ 1	แปลงที่ 2	แปลงที่ 3
ภบท.5	174 (87.0)	102 (52.0)	37 (49.3)
โฉนด	4 (2.0)	28 (14.3)	22 (29.3)
สทก.	7 (3.5)	11 (5.6)	0 (0.0)
สค.1	6 (3.0)	10 (5.1)	2 (2.7)
ไม่มีเอกสารสิทธิ์	9 (4.5)	45 (23.0)	14 (18.7)
รวม	200 (100.0)	196 (100.0)	75 (100.0)

หมายเหตุ: ตัวเลขในวงเล็บ คือ ร้อยละ

ภบท.5 คือ ภาษีบำรุงท้องที่ตามพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. 2508 โดยเจ้าของที่ดินมีหน้าที่เสียภาษีบำรุงท้องที่ประจำปี แต่ไม่ใช่เอกสารสิทธิ์ที่สามารถทำการซื้อขายได้ตามกฎหมาย

โฉนด คือ หนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ซึ่งผู้เป็นเจ้าของที่ดินมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินนั้นอย่างสมบูรณ์

สทก. คือ หนังสือสิทธิทำกินในเขตป่าไม้ซึ่งทางกรมป่าไม้เป็นผู้ออกให้

สค.1 คือ ใบแจ้งการครอบครองที่ดินเป็นหลักฐานว่าตนครอบครองที่ดินแปลงใดอยู่ ซึ่งไม่ใช่หนังสือแสดงสิทธิ์ที่ดิน

ความรู้ด้านทรัพยากรป่าไม้

1. ความรู้ด้านทรัพยากรป่าไม้ พบว่า ราษฎรกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ด้านทรัพยากรป่าไม้อย่างถูกต้อง โดยในข้อความที่ว่า ป่าไม้มีประโยชน์ในด้านเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจและเป็นแหล่งความรู้ การทำแนวป้องกันไฟป่าจะช่วยลดความรุนแรงและความเสียหายจากไฟป่าได้ และการปลูกป่าบริเวณป่าเสื่อมโทรมจะช่วยฟื้นฟูป่าให้มีความอุดมสมบูรณ์ได้ดั้งเดิม ราษฎรตอบถูกต้องทุกคน คิดเป็นร้อยละ 100.0 ส่วนในด้านการเก็บหาของป่าไม่เป็นการทำลายทรัพยากรป่าไม้ ราษฎรตอบผิดมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.9 (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 ความรู้ด้านทรัพยากรป่าไม้ของราษฎรกลุ่มตัวอย่าง

รายการ	ตอบถูก		ตอบผิด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. การอนุรักษ์ หมายถึง การใช้ประโยชน์ ทรัพยากรธรรมชาติอย่างรู้คุณค่า โดยใช้อย่างคุ้มค่า ที่สุด เกิดประโยชน์มากที่สุด สูญเสียน้อยที่สุด และ ใช้ได้ยาวนานที่สุด	303	93.8	20	6.2
2. ป่าไม้เป็นแหล่งอาหารของท่าน เช่น เห็ด หน่อไม้	297	92.0	26	8.0
3. ป่าไม้เป็นแหล่งเชื้อเพลิง คือ ฟืนและถ่าน	257	79.6	66	20.4
4. ป่าไม้เป็นแหล่งสมุนไพร และยารักษาโรค	296	91.6	27	8.4
5. ป่าไม้ไม่ได้มีส่วนช่วยให้ฝนตกเพิ่มขึ้นและความ ชุ่มชื้นในอากาศสม่ำเสมอ	272	84.2	51	15.8
6. ป่าไม้ไม่เกี่ยวข้องกับการบรรเทาความรุนแรงของ ลมพายุ	226	70.0	97	30.0
7. ปัญหาหน้าท่วมที่เกิดขึ้น สาเหตุส่วนหนึ่งมาจากการ ตัดไม้ทำลายป่า	298	92.3	25	7.7
8. ป่าไม้ไม่ได้ช่วยป้องกันการพังทลายของดิน และ การชะล้างหน้าดิน	270	83.6	53	16.4
9. ป่าไม้ทำให้น้ำในแม่น้ำลำธาร ไหลสม่ำเสมอตลอด ทั้งปี	296	91.6	27	8.4

ตารางที่ 7 (ต่อ)

รายการ	ตอบถูก		ตอบผิด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
10. ป่าไม้เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า	318	98.5	5	1.5
11. ป่าไม้มีประโยชน์ในด้านเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจและเป็นแหล่งความรู้	323	100.0	0	0.0
12. ป่าไม้เป็นแหล่งรายได้ของชุมชน	251	77.7	72	22.3
13. การเก็บหาของป่าไม่เป็นการทำลายป่าไม้	194	60.1	129	39.9
14. การแผ้วถางพื้นที่ป่าไม้ทำการเกษตรไม่เป็นการทำลายทรัพยากรป่าไม้	240	74.3	83	25.7
15. ป่าไม้เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่เกิดขึ้นเองตัดเท่าไรก็ไม่หมด	235	72.8	88	27.2
16. การล่าสัตว์ป่าไม่เกี่ยวข้องกับการทำลายทรัพยากรป่าไม้	226	70.0	97	30.0
17. การป้องกันไฟป่าจะช่วยให้ป่าไม้ไม่ถูกทำลาย และสามารถเติบโตได้ตามธรรมชาติ	317	98.1	6	1.9
18. ไฟป่าส่วนใหญ่เกิดจากมนุษย์	279	86.4	44	13.6
19. การทำแนวป้องกันไฟป่าจะช่วยลดความรุนแรงและความเสียหายจากไฟป่าได้	323	100.0	0	0.0
20. การปลูกป่าบริเวณป่าเสื่อมโทรมจะช่วยฟื้นฟูป่าให้มีความอุดมสมบูรณ์ได้ดั้งเดิม	323	100.0	0	0.0

2. ในการตอบคำถามเกี่ยวกับความรู้ด้านการอนุรักษ์ หากราษฎรตอบถูกจะได้ข้อละ 1 คะแนน ผลการศึกษา พบว่า ราษฎรส่วนใหญ่มีระดับคะแนน 19–20 คะแนน ร้อยละ 34.1 โดยมีคะแนนสูงสุด 20 คะแนน ต่ำสุด 12 คะแนน เฉลี่ย คือ 17.16 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.16 (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 ระดับคะแนนความรู้ด้านทรัพยากรป่าไม้ของราษฎรกลุ่มตัวอย่าง

ระดับคะแนน	จำนวน (คน)	ร้อยละ	หมายเหตุ
ต่ำกว่า 15 คะแนน	38	11.8	- ต่ำสุด คือ 12 คะแนน
15 – 16 คะแนน	71	21.9	- สูงสุด คือ 20 คะแนน
17 – 18 คะแนน	104	32.2	- เฉลี่ย คือ 17.16 คะแนน
19 – 20 คะแนน	110	34.1	- ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.16
รวม	323	100.0	

การพึ่งพิงทรัพยากรป่าไม้

1. จากการศึกษาการพึ่งพิงทรัพยากรป่าไม้ของครัวเรือนตัวอย่างจำนวน 323 ครัวเรือนพบว่า ครัวเรือนตัวอย่างที่มีการพึ่งพิงทรัพยากรป่าไม้ ร้อยละ 36.8 และครัวเรือนที่ไม่พึ่งพิงทรัพยากรป่าไม้มีสูงถึงร้อยละ 63.2 (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 การพึ่งพิงทรัพยากรป่าไม้ของราษฎรกลุ่มตัวอย่าง

การพึ่งพิงทรัพยากรป่าไม้	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
พึ่งพิง	119	36.8
ไม่พึ่งพิง	204	63.2
รวม	323	100.0

2. ประเภทของทรัพยากรป่าไม้ที่ราษฎรกลุ่มตัวอย่างเข้าไปเก็บหา พบว่า ราษฎรส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์จากเห็ดมากที่สุด ร้อยละ 36.8 รองลงมาคือ หน่อไม้ ร้อยละ 35.3 ส่วนประเภทที่ราษฎรเก็บหาน้อยที่สุด คือ ไม้พิน ร้อยละ 3.1 (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 การเข้าไปเก็บหาทรัพยากรป่าไม้ของราษฎรกลุ่มตัวอย่าง

ประเภท	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
พืชสมุนไพร	25	7.7
ผลไม้	52	16.1
ไม้ไผ่	109	33.7
เห็ด	119	36.8
หน่อไม้	114	35.3
พืชผัก	75	23.2
แมลงกินได้	24	7.4
สัตว์ป่า	53	16.4
ไม้ฟืน	10	3.1

หมายเหตุ ราษฎรหนึ่งครัวเรือนเก็บหาทรัพยากรป่าไม้ได้มากกว่า 1 ประเภท

3. ปริมาณของทรัพยากรป่าไม้ที่ราษฎรเก็บหามาได้นั้นแยกตามประเภท พบว่า ราษฎรกลุ่มตัวอย่างมีการพึ่งพิงทรัพยากรป่าไม้ประเภทไม้ไผ่มากที่สุด โดยมีปริมาณที่เก็บหาเฉลี่ยต่อครัวเรือนเท่ากับ 3.81 ลำ/ครัวเรือน/ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 6.24 ปริมาณที่หามาทั้งหมดทั้งชุมชน 56,151.78 ลำต่อปี รองลงมาคือ เห็ด มีปริมาณที่เก็บหามาได้เฉลี่ย 2.26 กิโลกรัม/ครัวเรือน/ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.27 คิดเป็นปริมาณที่หามาทั้งหมดทั้งชุมชน 33,307.88 กิโลกรัมต่อปี ส่วนประเภทของทรัพยากรป่าไม้ที่ราษฎรพึ่งพิงน้อยที่สุด คือ แมลงกินได้ มีปริมาณเฉลี่ย 0.24 กิโลกรัม/ครัวเรือน/ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.94 คิดเป็นปริมาณที่หามาทั้งหมดทั้งชุมชน 3,537.12 กิโลกรัมต่อปี (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 ปริมาณของทรัพยากรป่าไม้ที่เก็บหามาใช้ประโยชน์ของราษฎรกลุ่มตัวอย่าง

ประเภทของป่า	ปริมาณที่ ^{1/} เก็บหามาได้ ต่อปี	ใช้ใน ^{2/} ครัวเรือน ต่อปี	จำหน่าย ^{3/} ต่อปี	ปริมาณเฉลี่ย ต่อครัวเรือน ต่อปี	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ปริมาณที่เก็บ ^{4/} หามาทั้งหมด ต่อปี
พืชสมุนไพร (กิโลกรัม)	308.00	305.00	3.00	0.95	2.16	14,001.10
ผลไม้ (กิโลกรัม)	516.00	503.00	13.00	1.59	3.93	23,433.42
ไม้ไฟ (ลำ)	1,232.00	1,232.00	0.00	3.81	6.24	56,151.78
เห็ด (กิโลกรัม)	729.00	184.00	545.00	2.26	3.27	33,307.88
หน่อไม้ (กิโลกรัม)	822.00	793.00	29.00	2.54	3.90	37,434.52
พืชผัก (กิโลกรัม)	263.00	212.00	51.00	0.81	1.68	11,937.78
แมลงกินได้ (กิโลกรัม)	79.00	79.00	0.00	0.24	0.94	3,537.12
สัตว์ป่า* (กิโลกรัม)	95.00	95.00	0.00	0.29	0.81	4,274.02
ไม้พิน (ลูกบาศก์เมตร)	72.00	72.00	0.00	0.22	2.23	3,242.36

หมายเหตุ 1/ ปริมาณที่เก็บหามาได้ของราษฎรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 323 ครัวเรือน

2/ ปริมาณนำมาบริโภคในครัวเรือนของราษฎรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 323 ครัวเรือน

3/ ปริมาณที่นำมาจำหน่ายของราษฎรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 323 ครัวเรือน

4/ ปริมาณที่เก็บหามาได้ทั้งหมดจากการประเมิน จำนวนครัวเรือนทั้งหมดของชุมชน
รอบอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน มีจำนวนทั้งสิ้น 14,738 ครัวเรือน

* จากการประมาณน้ำหนัก

4. ชนิดและมูลค่ารวมของทรัพยากรป่าไม้ประเภทต่าง ๆ

4.1 พืชสมุนไพร พบว่า ราษฎรมีการเก็บหาสมุนไพรจำนวน 3 ชนิด ได้แก่ กำลังวัวเถลิง ตาลเดี่ยว และฟ้าทลายโจร โดยมีปริมาณที่เก็บหาได้เฉลี่ย 0.95 กิโลกรัม/ครัวเรือน/ปี รวมปริมาณที่เก็บหาทั้งหมดทั้งชุมชน 14,001.10 กิโลกรัมต่อปี มีมูลค่ารวม 206,479.38 บาท/ปี ชนิดสมุนไพรที่เก็บหามากที่สุด คือ ฟ้าทลายโจร มีปริมาณที่เก็บหาได้เฉลี่ย 0.77 กิโลกรัม/ครัวเรือน/ปี รวมปริมาณที่เก็บหาทั้งหมดทั้งชุมชน 11,348.26 กิโลกรัม/ปี มีมูลค่ารวม 170,223.90 บาท/ปี รองลงมาคือ กำลังวัวเถลิง มีปริมาณที่เก็บหาได้เฉลี่ย 0.16 กิโลกรัม/ครัวเรือน/ปี รวมปริมาณที่เก็บหาทั้งหมดทั้งชุมชน 2,358.08 กิโลกรัม/ปี มีมูลค่ารวม 33,013.12 บาท/ปี (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 ปริมาณและมูลค่ารวมของสมุนไพรที่เก็บหาของราษฎรกลุ่มตัวอย่าง

ชนิดของสมุนไพร	ปริมาณที่ ^{1/} เก็บหาได้ของ ครัวเรือนตัวอย่าง (กิโลกรัม/ปี)	ปริมาณที่เก็บ หาได้เฉลี่ยต่อ ครัวเรือน (กิโลกรัม/ปี)	รวมปริมาณที่ ^{2/} เก็บหาทั้งหมด ทั้งหมด (กิโลกรัม/ปี)	ราคาเฉลี่ย (บาท/ กิโลกรัม)	มูลค่ารวม ^{3/} (บาท/ปี)
กำลังวัวเถลิง	53.00	0.16	2,358.08	14.00	33,013.12
ตาลเดี่ยว	7.00	0.02	294.76	11.00	3,242.36
ฟ้าทลายโจร	248.00	0.77	11,348.26	15.00	170,223.90
รวม	308.00	0.95	14,001.10		206,479.38

หมายเหตุ 1/ ปริมาณที่เก็บหามาได้ของราษฎรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 323 ครัวเรือน

2/ ปริมาณที่เก็บหามาได้ของราษฎรจำนวน 14,738 ครัวเรือน

3/ การประมาณราคาของสมุนไพร จากการสอบถามราคาขายในตลาดท้องถิ่น พบว่า

กำลังวัวเถลิงราคาต่ำสุด 8 บาท/กิโลกรัม สูงสุด 20 บาท/กิโลกรัม เฉลี่ย 14 บาท/กิโลกรัม
ตาลเดี่ยว ราคาต่ำสุด 10 บาท/กิโลกรัม สูงสุด 12 บาท/กิโลกรัม เฉลี่ย 11 บาท/กิโลกรัม
ฟ้าทลายโจรราคาต่ำสุด 12 บาท/กิโลกรัม สูงสุด 18 บาท/กิโลกรัม เฉลี่ย 15 บาท/กิโลกรัม

4.2 ผลไม้ พบว่า ราษฎรกลุ่มตัวอย่างมีการเก็บหาผลไม้ จำนวน 6 ชนิด ได้แก่ พุทราป่า มะขามป้อม มะไฟ มะม่วงป่า หวี และสมอไทย โดยมีปริมาณที่เก็บหาได้เฉลี่ย 1.59 กิโลกรัม/ครัวเรือน/ปี รวมปริมาณที่เก็บหาได้ทั้งหมดทั้งหมดทั้งหมด 23,433.42 กิโลกรัมต่อปี มีมูลค่ารวม 212,153.51 บาท/ปี ชนิดของผลไม้ที่เก็บหาได้มากที่สุด คือ พุทราป่า มีปริมาณที่เก็บหาเฉลี่ย 0.47 กิโลกรัม/ครัวเรือน/ปี มีปริมาณที่เก็บหาได้ทั้งหมดทั้งหมดทั้งหมด 6,926.86 กิโลกรัม/ปี มีมูลค่ารวม 38,097.73 บาท/ปี รองลงมาคือ มะไฟ มีปริมาณที่เก็บหาได้เฉลี่ย 0.39 กิโลกรัม/ครัวเรือน/ปี มีปริมาณที่เก็บหาได้ทั้งหมดทั้งหมดทั้งหมด 5,747.82 กิโลกรัม/ปี มีมูลค่ารวม 48,856.47 บาท/ปี (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 14 ปริมาณและมูลค่ารวมของไม้ไผ่ที่เก็บหาของราษฎรกลุ่มตัวอย่าง

ชนิดของ ไม้ไผ่	ปริมาณที่ ^{1/} เก็บหาได้ของ ครัวเรือนตัวอย่าง (ลำ/ปี)	ปริมาณที่เก็บหา ได้เฉลี่ยต่อ ครัวเรือน (ลำ/ปี)	รวมปริมาณที่ ^{2/} เก็บหาทั้งหมด ทั้งหมดชน (ลำ/ปี)	ราคาเฉลี่ย (บาท/ลำ)	มูลค่ารวม ^{3/} (บาท/ปี)
ไผ่รวก	479.00	1.48	21,812.24	6.50	141,779.56
ไผ่ตง	157.00	0.49	7,221.62	10.00	72,216.20
ไผ่หนวล	252.00	0.78	11,495.64	10.00	114,956.40
ไผ่ป่า	344.00	1.06	15,622.28	10.00	156,222.80
รวม	1,232.00	3.81	56,151.78		485,174.96

หมายเหตุ 1/ ปริมาณที่เก็บหามาได้ของราษฎรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 323 ครัวเรือน

2/ ปริมาณที่เก็บหามาได้ของราษฎรจำนวน 14,738 ครัวเรือน

3/ การประมาณราคาของไม้ไผ่จากการสอบถามราคาขายในตลาดท้องถิ่น พบว่า

ไผ่รวก ราคาต่ำสุด 3 บาท/ลำ สูงสุด 10 บาท/ลำ เฉลี่ย 6.50 บาท/ลำ

ไผ่ตง ราคาต่ำสุด 8 บาท/ลำ สูงสุด 12 บาท/ลำ เฉลี่ย 10 บาท/ลำ

ไผ่หนวล ราคาต่ำสุด 8 บาท/ลำ สูงสุด 12 บาท/ลำ เฉลี่ย 10 บาท/ลำ

ไผ่ป่า ราคาต่ำสุด 8 บาท/ลำ สูงสุด 12 บาท/ลำ เฉลี่ย 10 บาท/ลำ

4.4 เห็น พบว่า ราษฎรกลุ่มตัวอย่างมีการเก็บหาเห็ดจำนวน 2 ชนิด ได้แก่ เห็ดโคน และ เห็ดหูหนู โดยมีปริมาณที่เก็บหาได้เฉลี่ย 2.26 กิโลกรัม/ครัวเรือน/ปี รวมปริมาณที่เก็บหาได้ทั้งหมดทั้งหมดชน 33,307.88 กิโลกรัม/ปี มีมูลค่ารวม 1,702,239.00 บาท/ปี ชนิดของเห็ดที่เก็บหามากที่สุดคือ เห็ดโคน มีปริมาณที่เก็บหาได้เฉลี่ย 2.17 กิโลกรัม/ครัวเรือน/ปี รวมปริมาณที่เก็บหาได้ทั้งหมดทั้งหมดชนมีจำนวน 31,981.46 กิโลกรัม/ปี มูลค่ารวม 1,679,026.65 บาท/ปี รองลงมาคือ เห็ดหูหนู มีปริมาณที่เก็บหาได้เฉลี่ย 0.09 กิโลกรัม/ครัวเรือน/ปี รวมปริมาณที่เก็บหาได้ทั้งหมดทั้งหมดชนมีจำนวน 1,326.42 กิโลกรัม/ปี มีมูลค่ารวม 23,212.35 บาท/ปี (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 ปริมาณและมูลค่ารวมของเห็ดที่เก็บหาของราษฎรกลุ่มตัวอย่าง

ชนิดของเห็ด	ปริมาณที่ ^{1/} เก็บหาได้ของ ครัวเรือนตัวอย่าง (กิโลกรัม/ปี)	ปริมาณที่เก็บ หาได้เฉลี่ยต่อ ครัวเรือน (กิโลกรัม/ปี)	รวมปริมาณที่ ^{2/} เก็บหาทั้งหมด ทั้งหมด (กิโลกรัม/ปี)	ราคาเฉลี่ย (บาท/ กิโลกรัม)	มูลค่ารวม ^{3/} (บาท/ปี)
เห็ดโคน	701.00	2.17	31,981.46	52.50	1,679,026.65
เห็ดหูหนู	28.00	0.09	1,326.42	17.50	23,212.35
รวม	729.00	2.26	33,307.88		1,702,239.00

หมายเหตุ 1/ ปริมาณที่เก็บหามาได้ของราษฎรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 323 ครัวเรือน

2/ ปริมาณที่เก็บหามาได้ของราษฎรจำนวน 14,738 ครัวเรือน

3/ การประมาณราคาของเห็ดจากการสอบถามราคาขายในตลาดท้องถิ่น พบว่า

เห็ดโคน ราคาต่ำสุด 45 บาท/กิโลกรัม สูงสุด 60 บาท/กิโลกรัม เฉลี่ย 52.50 บาท/กิโลกรัม

เห็ดหูหนูราคาต่ำสุด 10 บาท/กิโลกรัม สูงสุด 25 บาท/กิโลกรัม เฉลี่ย 17.50 บาท/

กิโลกรัม

4.5 หน่อไม้ พบว่า ราษฎรกลุ่มตัวอย่างมีการเก็บหาหน่อไม้ที่เก็บได้จากป่า มีปริมาณที่เก็บหาได้เฉลี่ย 2.54 กิโลกรัม/ครัวเรือน/ปี รวมปริมาณที่เก็บหาทั้งหมดทั้งหมดทั้งหมด 37,434.52 กิโลกรัม/ปี มีมูลค่ารวมทั้งสิ้น 280,758.90 บาท/ปี (ตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 ปริมาณและมูลค่ารวมของหน่อไม้ที่เก็บหาของราษฎรกลุ่มตัวอย่าง

ชนิดของ หน่อไม้	ปริมาณที่ ^{1/} เก็บหาได้ของ ครัวเรือนตัวอย่าง (กิโลกรัม/ปี)	ปริมาณที่เก็บ หาได้เฉลี่ยต่อ ครัวเรือน (กิโลกรัม/ปี)	รวมปริมาณที่ ^{2/} เก็บหาทั้งหมด ทั้งชุมชน (กิโลกรัม/ปี)	ราคาเฉลี่ย (บาท/ กิโลกรัม)	มูลค่ารวม ^{3/} (บาท/ปี)
หน่อไม้	822.00	2.54	37,434.52	7.50	280,758.90

หมายเหตุ 1/ ปริมาณที่เก็บหามาได้ของราษฎรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 323 ครัวเรือน

2/ ปริมาณที่เก็บหามาได้ของราษฎรจำนวน 14,738 ครัวเรือน

3/ การประมาณราคาของหน่อไม้จากการสอบถามราคาขายในตลาดท้องถิ่น พบว่า
หน่อไม้ราคาต่ำสุด 5 บาท/กิโลกรัม สูงสุด 10 บาท/กิโลกรัม เฉลี่ย 7.50 บาท/กิโลกรัม

4.6 พืชผัก พบว่า ราษฎรกลุ่มตัวอย่างมีการเก็บหาพืชผัก จำนวน 6 ชนิด ได้แก่ ผักหวาน
หวาย ผักกูด กลอย ขี้เหล็ก สะเดา โดยมีปริมาณที่เก็บหาได้เฉลี่ย 0.81 กิโลกรัม/ครัวเรือน/ปี รวม
ปริมาณที่เก็บหาได้ทั้งหมดทั้งชุมชน 11,200.88 กิโลกรัม/ปี มีมูลค่ารวม 425,117.61 บาท/ปี ชนิด
ของพืชผักที่เก็บหามากที่สุด คือ ผักหวาน มีปริมาณที่เก็บหาได้เฉลี่ย 0.47 กิโลกรัม/ครัวเรือน/ปี
รวมปริมาณที่เก็บหาได้ทั้งหมดทั้งชุมชน 6,926.86 กิโลกรัม/ปี มีมูลค่ารวม 398,294.45 บาท/ปี
รองลงมาคือ กลอย มีปริมาณที่เก็บหาได้เฉลี่ย 0.17 กิโลกรัม/ครัวเรือน/ปี รวมปริมาณที่เก็บหาได้
ทั้งหมดทั้งชุมชน 2,505.46 กิโลกรัม/ปี มีมูลค่ารวม 15,032.76 บาท/ปี (ตารางที่ 17)

ตารางที่ 17 ปริมาณและมูลค่ารวมของพืชผักที่เก็บหาของราษฎรกลุ่มตัวอย่าง

ชนิดของ พืชผัก	ปริมาณที่ ^{1/} เก็บหาได้ของ ครัวเรือนตัวอย่าง (กิโลกรัม/ปี)	ปริมาณที่เก็บ หาได้เฉลี่ยต่อ ครัวเรือน (กิโลกรัม/ปี)	รวมปริมาณที่ ^{2/} เก็บหาทั้งหมด ทั้งชุมชน (กิโลกรัม/ปี)	ราคาเฉลี่ย (บาท/ กิโลกรัม)	มูลค่ารวม ^{3/} (บาท/ปี)
ผักหวาน	151.00	0.47	6,926.86	57.50	398,294.45
หวาย	18.00	0.05	736.90	5.50	4,052.95
ผักกูด	16.00	0.05	736.90	5.00	3,684.50
กลอย	54.00	0.17	2,505.46	6.00	15,032.76
จี่เหล็ก	3.00	0.01	147.38	3.50	515.83
สะเดา	21.00	0.06	884.28	4.00	3,537.12
รวม	263.00	0.81	11,200.88		425,117.61

หมายเหตุ 1/ ปริมาณที่เก็บหามาได้ของราษฎรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 323 ครัวเรือน

2/ ปริมาณที่เก็บหามาได้ของราษฎรจำนวน 14,738 ครัวเรือน

3/ การประมาณราคาของพืชผักป่าจากการสอบถามราคาขายในตลาดท้องถิ่น พบว่า

ผักหวาน ราคาต่ำสุด 45 บาท/กิโลกรัม สูงสุด 70 บาท/กิโลกรัม เฉลี่ย 57.50 บาท/กิโลกรัม

หวาย ราคาต่ำสุด 3 บาท/กิโลกรัม สูงสุด 8 บาท/กิโลกรัม เฉลี่ย 5.50 บาท/กิโลกรัม

ผักกูด ราคาต่ำสุด 2 บาท/กิโลกรัม สูงสุด 8 บาท/กิโลกรัม เฉลี่ย 5 บาท/กิโลกรัม

กลอย ราคาต่ำสุด 4 บาท/กิโลกรัม สูงสุด 8 บาท/กิโลกรัม เฉลี่ย 6 บาท/กิโลกรัม

จี่เหล็ก ราคาต่ำสุด 2 บาท/กิโลกรัม สูงสุด 5 บาท/กิโลกรัม เฉลี่ย 3.50 บาท/กิโลกรัม

สะเดา ราคาต่ำสุด 3 บาท/กิโลกรัม สูงสุด 5 บาท/กิโลกรัม เฉลี่ย 4 บาท/กิโลกรัม

4.7 แมลงกินได้ พบว่า ราษฎรกลุ่มตัวอย่างมีการเก็บหาแมลงกินได้ จำนวน 2 ชนิด ได้แก่ ตั๊กแตน และ ไช้มดแดง โดยมีปริมาณที่เก็บหาได้เฉลี่ย 0.25 กิโลกรัม/ครัวเรือน/ปี รวมปริมาณที่เก็บหาได้ทั้งหมดทั้งชุมชน 3,537.12 กิโลกรัม/ปี มีมูลค่ารวม 218,122.40 บาท/ปี ชนิดของแมลงกินได้ที่เก็บหามากที่สุด คือ ตั๊กแตน มีปริมาณที่เก็บหาได้เฉลี่ย 0.22 กิโลกรัม/ครัวเรือน/ปี รวมปริมาณที่เก็บหาได้ทั้งหมดทั้งชุมชน 3,242.36 กิโลกรัม/ปี มีมูลค่ารวม 202,647.50 บาท/ปี รองลงมาคือ ไช้มดแดง มีปริมาณที่เก็บหาได้เฉลี่ย 0.02 กิโลกรัม/ครัวเรือน/ปี รวมปริมาณที่เก็บหาได้ทั้งหมดทั้งชุมชน 294.76 กิโลกรัม/ปี มีมูลค่ารวม 15,474.90 บาท/ปี (ตารางที่ 18)

ตารางที่ 18 ปริมาณและมูลค่ารวมของแมลงกินได้ที่เก็บหาของราษฎรกลุ่มตัวอย่าง

ชนิดของแมลงกินได้	ปริมาณที่ ^{1/} เก็บหาได้ของครัวเรือนตัวอย่าง (กิโลกรัม/ปี)	ปริมาณที่เก็บหาได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน (กิโลกรัม/ปี)	รวมปริมาณที่ ^{2/} เก็บหาทั้งหมดทั้งหมดทั้งชุมชน (กิโลกรัม/ปี)	ราคาเฉลี่ย (บาท/กิโลกรัม)	มูลค่ารวม ^{3/} (บาท/ปี)
ด้กแตน	73.00	0.22	3,242.36	62.50	202,647.50
ไข่มดแดง	6.00	0.02	294.76	52.50	15,474.90
รวม	79.00	0.25	3,537.12		218,122.40

หมายเหตุ 1/ ปริมาณที่เก็บหามาได้ของราษฎรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 323 ครัวเรือน

2/ ปริมาณที่เก็บหามาได้ของราษฎรจำนวน 14,738 ครัวเรือน

3/ การประมาณราคาของแมลงกินได้จากการสอบถามราคาขายในตลาดท้องถิ่น พบว่า ด้กแตน ราคาต่ำสุด 50 บาท/กิโลกรัม สูงสุด 75 บาท/กิโลกรัม เฉลี่ย 62.50 บาท/กิโลกรัม ไข่มดแดง ราคาต่ำสุด 45 บาท/กิโลกรัม สูงสุด 60 บาท/กิโลกรัม เฉลี่ย 52.50 บาท/กิโลกรัม

4.8 สัตว์ป่า พบว่า ราษฎรกลุ่มตัวอย่างมีการล่าหรือจับสัตว์ป่าชนิดต่าง ๆ ดังนี้ กระต่าย หมูป่า ไก่ป่า ปลา กระรอก/กระแต โดยมีปริมาณที่ล่าหรือจับได้เฉลี่ย 0.29 กิโลกรัม/ครัวเรือน/ปี รวมปริมาณที่ล่าหรือจับได้ทั้งหมดทั้งหมดทั้งชุมชน 4,274.02 กิโลกรัม/ปี มีมูลค่ารวม 145,169.30 บาท/ปี ชนิดของสัตว์ป่าที่ล่าหรือจับได้มากที่สุด คือ ปลา มีปริมาณที่เก็บหาได้เฉลี่ย 0.19 กิโลกรัม/ครัวเรือน/ปี รวมปริมาณที่เก็บหาได้ทั้งหมดทั้งหมดทั้งชุมชน 2,800.22 กิโลกรัม/ปี มีมูลค่ารวม 77,006.05 บาท/ปี รองลงมาคือ หมูป่า มีปริมาณที่ล่าหรือจับได้เฉลี่ย 0.05 กิโลกรัม/ครัวเรือน/ปี รวมปริมาณที่เก็บหาได้ทั้งหมดทั้งหมดทั้งชุมชน 736.90 มีมูลค่ารวม 47,898.50 บาท/ปี(ตารางที่ 19)

ตารางที่ 20 ปริมาณและมูลค่ารวมของไม้พืนที่เก็บหาของราษฎรกลุ่มตัวอย่าง

ไม้พืน	ปริมาณที่ ^{1/} เก็บหาได้ของ ครัวเรือนตัวอย่าง (กิโลกรัม/ปี)	ปริมาณที่เก็บหา ได้เฉลี่ยต่อ ครัวเรือน (กิโลกรัม/ปี)	รวมปริมาณที่ ^{2/} เก็บ หาทั้งหมด ทั้งหมด (กิโลกรัม/ปี)	ราคาเฉลี่ย (บาท/กิโลกรัม)	มูลค่ารวม ^{3/} (บาท/ปี)
พืน	72.00	0.22	3,242.36	20.00	64,847.20

หมายเหตุ 1/ ปริมาณที่เก็บหามาได้ของราษฎรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 323 ครัวเรือน

2/ ปริมาณที่เก็บหามาได้ของราษฎรจำนวน 14,738 ครัวเรือน

3/ การประมาณราคาไม้พืนจากการสอบถามราคาขายในตลาดท้องถิ่น พบว่า

พืน ราคาต่ำสุด 10 บาท/ลูกบาศก์เมตร สูงสุด 30 บาท/ลูกบาศก์เมตร เฉลี่ย 20 บาท/
ลูกบาศก์เมตร

จากการเก็บหาทรัพยากรป่าไม้ทั้ง 9 ประเภทสามารถคิดเป็นมูลค่ารวมทั้งสิ้น 3,740,062.26 บาท/ปี โดยมีปริมาณที่เก็บหาได้เฉลี่ยมากที่สุด คือ ไม้ไผ่ จำนวน 3.81 ลำ/ปี มีมูลค่ารวม 485,174.96 บาท/ปี รองลงมาคือ หน่อไม้ มีปริมาณที่เก็บหาได้เฉลี่ย 2.54 กิโลกรัม/ปี มีมูลค่ารวม 280,758.90 บาท/ปี (ตารางที่ 21)

ตารางที่ 21 ปริมาณและมูลค่ารวมของทรัพยากรป่าไม้ที่เก็บหาของราษฎรกลุ่มตัวอย่าง

ประเภทของของป่า	ปริมาณที่ เก็บหาได้ของครัวเรือน ตัวอย่างต่อปี	ปริมาณที่เก็บหา ได้เฉลี่ยต่อ ครัวเรือนต่อปี	รวมปริมาณที่ เก็บหาทั้งหมดทั้ง ชุมชน (ปี)	มูลค่ารวม (บาท/ปี)
พืชสมุนไพร (กิโลกรัม)	308.00	0.95	14,001.10	206,479.38
ผลไม้ (กิโลกรัม)	516.00	1.59	23,433.42	212,153.51
ไม้ไผ่ (ลำ)	1,232.00	3.81	56,151.78	485,174.96
เห็ด (กิโลกรัม)	729.00	2.26	33,307.88	1,702,239.00
หน่อไม้ (กิโลกรัม)	822.00	2.54	37,434.52	280,758.90
พืชผัก (กิโลกรัม)	263.00	0.81	11,200.88	425,117.61
แมลงกินได้ (กิโลกรัม)	79.00	0.25	3,537.12	218,122.40
สัตว์ป่า (กิโลกรัม)	95.00	0.29	4,274.02	145,169.30
ไม้พิน (ลูกบาศก์เมตร)	72.00	0.22	3,242.36	64,847.20
รวม				3,740,062.26

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการพึ่งพิงทรัพยากรป่าไม้

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการพึ่งพิงทรัพยากรป่าไม้ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (correlation analysis) ในที่นี้ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปร ดังนี้

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ X_1 = ระดับการศึกษา (ปี) X_2 = อาชีพหลัก X_3 = รายได้รวมของครัวเรือน (บาท/ปี) X_4 = การได้รับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ X_5 = ขนาดพื้นที่ถือครอง (ไร่) X_6 = การเคยได้รับการฝึกอบรมด้านการอนุรักษ์ X_7 = จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน) X_8 = จำนวนแรงงานในครัวเรือน (คน) และ X_9 = ความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ (คะแนน)

ตัวแปรตาม คือ การพึ่งพิงทรัพยากรป่าไม้ 9 ประเภท ได้แก่ Y_1 = การพึ่งพิงพืชสมุนไพร (กิโลกรัม) Y_2 = การพึ่งพิงผลไม้ (กิโลกรัม) Y_3 = การพึ่งพิงไม้ไผ่ (ลำ) Y_4 = การพึ่งพิงเห็ด (กิโลกรัม) Y_5 = การพึ่งพิงหน่อไม้ (กิโลกรัม) Y_6 = การพึ่งพิงพืชผัก (กิโลกรัม) Y_7 = การพึ่งพิงแมลงกินได้ (กิโลกรัม) Y_8 = การพึ่งพิงสัตว์ป่า (กิโลกรัม) และ Y_9 = การพึ่งพิงไม้พิน (ลูกบาศก์เมตร)

ผลการทดสอบสมมติฐาน มีรายละเอียด ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 การฟังฟังผลผลิตจากป่าประเภทพืชสมุนไพรมีความสัมพันธ์กับ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก รายได้รวม การได้รับข่าวสาร ขนาดพื้นที่ถือครอง การเคยได้รับการฝึกอบรม จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนแรงงานในครัวเรือน และความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

จากการศึกษา พบว่า การฟังฟังทรัพยากรป่าไม้ประเภทพืชสมุนไพร มีความสัมพันธ์กับ อาชีพหลักและรายได้รวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยอาชีพหลักของครัวเรือนมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.232 โดยเป็นความสัมพันธ์เชิงบวก หมายถึง ครัวเรือนที่มีอาชีพทางภาคการเกษตรหรือรับจ้างในภาคการเกษตรแต่ละครัวเรือน จะฟังฟังทรัพยากรป่าไม้ประเภทพืชสมุนไพรมากกว่าครัวเรือนที่มีอาชีพหลักนอกภาคการเกษตรและอาชีพรับจ้างนอกภาคการเกษตร ทั้งนี้เนื่องจากผู้ที่ทำอาชีพหลักทางการเกษตรจะมีพื้นที่ทำกินอยู่บริเวณใกล้เคียงกับพื้นที่ป่าไม้ เมื่อไปทำไร่นาของตนเองเมื่อมีเวลาว่างจะเข้าไปเก็บหาของป่าหรือเมื่อพบพืชพรรณไม้ต่าง ๆ ที่มีสรรพคุณใช้เป็นยารักษาโรคได้ก็จะเก็บหามาใช้ประโยชน์ ตัวแปรรายได้รวมของครัวเรือนมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ -0.150 โดยเป็นความสัมพันธ์เชิงลบ หมายถึง ครัวเรือนที่มีรายได้รวมของครัวเรือนน้อย จะฟังฟังทรัพยากรป่าไม้ประเภทพืชสมุนไพรมากกว่าครัวเรือนที่มีรายได้รวมมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครัวเรือนที่มีรายได้สูงเมื่อเกิดการเจ็บป่วยขึ้นในครัวเรือน จะมีกำลังทรัพย์มากเพียงพอในการไปรักษาตัวที่โรงพยาบาลหรือสถานพยาบาลประเภทต่าง ๆ (ตารางที่ 22)

สมมติฐานที่ 2 การฟังฟังผลผลิตจากป่าประเภทผลไม้มีความสัมพันธ์กับ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก รายได้รวม การได้รับข่าวสาร ขนาดพื้นที่ถือครอง การเคยได้รับการฝึกอบรม จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนแรงงานในครัวเรือน และความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

จากการศึกษา พบว่า การฟังฟังทรัพยากรป่าไม้ประเภทผลไม้ มีความสัมพันธ์กับ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก รายได้รวม และการได้รับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยตัวแปรอาชีพหลัก และการได้รับข่าวสารด้านการอนุรักษ์มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.188 และ 0.110 ตามลำดับ โดยเป็นความสัมพันธ์เชิงบวก หมายถึง ครัวเรือนที่มีอาชีพทางภาคการเกษตรหรือรับจ้างในภาคการเกษตร และไม่เคยได้รับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ จะฟังฟังทรัพยากรป่าไม้ประเภทผลไม้มากกว่าครัวเรือนที่มีอาชีพนอกภาคการเกษตร

หรือรับจ้างนอกภาคการเกษตร และเคยได้รับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ ทั้งนี้เนื่องจากครัวเรือนที่เคยได้รับข่าวสารด้านการอนุรักษ์จะทราบถึงผลกระทบของการเก็บหาผลไม้ที่มากเกินไปกำลังผลิต หรือมีความรู้ในการเก็บหาผลไม้อย่างถูกวิธีที่เป็นไปตามแนวทางของการอนุรักษ์ เช่น เก็บหามาในปริมาณที่ใช้บริโภคในครัวเรือนเท่านั้น หรือไม่โค่นต้นไม้ผลเพียงเพื่อเก็บผล เป็นต้น ทำให้ครัวเรือนที่เคยได้รับข่าวสารจะมีการเก็บหาผลไม้ที่น้อยกว่าครัวเรือนที่ไม่เคยได้รับข่าวสารเลย ตัวแปรระดับการศึกษา และรายได้รวมของครัวเรือนมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ -0.112 และ -0.229 ตามลำดับ โดยเป็นความสัมพันธ์เชิงลบ หมายถึง ครัวเรือนที่มีระดับการศึกษาต่ำและรายได้ในครัวเรือนน้อยจะพึงพึงทรัพยากรป่าไม้ประเภทผลไม้มากกว่าครัวเรือนที่มีระดับการศึกษาสูง และรายได้ในครัวเรือนสูง ทั้งนี้เนื่องจากครัวเรือนที่มีระดับการศึกษาสูง จะมีโอกาสประกอบอาชีพที่มีรายได้สูงกว่าครัวเรือนที่มีระดับการศึกษาต่ำ ทำให้ครัวเรือนมีรายได้เพียงพอในการซื้อหาผลไม้มาบริโภคในครัวเรือน โดยไม่มีความจำเป็นที่จะต้องเข้าไปเก็บหาผลไม้จากป่ามาบริโภค (ตารางที่ 22)

สมมติฐานที่ 3 การพึงพิงผลผลิตจากป่าประเภทไม้ไผ่มีความสัมพันธ์กับ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก รายได้รวม การได้รับข่าวสาร ขนาดพื้นที่ถือครอง การเคยได้รับการฝึกอบรม จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนแรงงานในครัวเรือน และความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

จากการศึกษา พบว่า การพึงพิงทรัพยากรป่าไม้ประเภทไม้ไผ่ มีความสัมพันธ์กับ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก และรายได้รวมของครัวเรือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยตัวแปรอาชีพหลักของครัวเรือนมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.305 โดยเป็นความสัมพันธ์เชิงบวก หมายถึง ครัวเรือนที่ประกอบอาชีพภาคการเกษตรหรือรับจ้างในภาคการเกษตร จะพึงพิงทรัพยากรป่าไม้ประเภทไม้ไผ่ มากกว่าครัวเรือนที่ประกอบอาชีพนอกภาคการเกษตรหรือรับจ้างนอกภาคการเกษตร ทั้งนี้เนื่องจากครัวเรือนที่มีอาชีพหลักทางการเกษตร หรือรับจ้างในภาคการเกษตรจะมีการเก็บหาไม้ไผ่มาใช้ประโยชน์ในการทำเครื่องมือการเกษตร หรือใช้ไม้ไผ่มาเพื่อกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร เช่น การผลิตดอกเพื่อใช้มัดข้าวที่เก็บเกี่ยวหรือใช้ในการจักสานเครื่องใช้ต่าง ๆ เพื่อเป็นเครื่องใช้ในครัวเรือน ฯลฯ ทำให้มีการเก็บหาไม้ไผ่มากกว่าครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ ตัวแปรระดับการศึกษา และรายได้รวมของครัวเรือนมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ -0.122 และ -0.352 ตามลำดับ โดยเป็นความสัมพันธ์เชิงลบ หมายถึง ครัวเรือนที่มีระดับการศึกษาต่ำ และมีรายได้รวมของครัวเรือนต่ำ จะมีการพึงพิงทรัพยากรป่าไม้ประเภทไม้ไผ่มากกว่าครัวเรือนที่มีระดับการศึกษาสูง และมีรายได้รวมของครัวเรือนสูง ทั้งนี้

อาจเป็นเพราะว่าครัวเรือนที่มีรายได้สูง จะมีรายได้ที่มากพอในการซื้อหาไม้ไผ่มาใช้ มีเงินมากพอที่จะซื้อวัสดุก่อสร้างอย่างอื่นที่มีคุณภาพดีกว่า และราคาแพงกว่าไม้ไผ่มาใช้ทดแทน หรือในอีกทางหนึ่งการเสียเวลาและแรงงานที่ใช้ไปกับการตัดไม้ไผ่ และการขนย้ายมายังบ้านของตนอาจจะไม่คุ้มกับค่าเสียโอกาสของเวลาและแรงงานที่เสียไป ซึ่งการเวลาและแรงงานดังกล่าวเป็นการเสียรายได้จากการทำงานตามปกติของตน ซึ่งมีมูลค่าสูงกว่ามูลค่าของไม้ไผ่ที่ใช้เงินซื้อหามาใช้ประโยชน์ (ตารางที่ 22)

สมมติฐานที่ 4 การพึ่งพิงผลผลิตจากป่าประเภทเห็ดมีความสัมพันธ์กับ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก รายได้รวม การได้รับข่าวสาร ขนาดพื้นที่ถือครอง การเคยได้รับการฝึกอบรม จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนแรงงานในครัวเรือน และความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

จากการศึกษา พบว่า การพึ่งพิงทรัพยากรป่าไม้ประเภทเห็ด มีความสัมพันธ์กับ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก และรายได้รวมของครัวเรือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยตัวแปรอาชีพหลักของครัวเรือนมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.252 โดยเป็นความสัมพันธ์เชิงบวก หมายถึง ครัวเรือนที่ประกอบอาชีพภาคการเกษตรหรือรับจ้างในภาคการเกษตร จะพึ่งพิงทรัพยากรป่าไม้ประเภทเห็ด มากกว่าครัวเรือนที่ประกอบอาชีพนอกภาคการเกษตรหรือรับจ้างนอกภาคการเกษตร ทั้งนี้เนื่องจากครัวเรือนที่ประกอบอาชีพทางการเกษตรจะมีพื้นที่การเกษตรใกล้เคียงกับป่าไม้ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น อีกทั้งคนที่ไม่ได้ประกอบอาชีพทางเกษตรกรรมจะเสียเวลามากไปในการที่จะเข้าไปเก็บหาเห็ดป่ามาใช้ประโยชน์ ตัวแปรระดับการศึกษา และรายได้รวมของครัวเรือนมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ -0.112 และ -0.398 ตามลำดับ โดยเป็นความสัมพันธ์เชิงลบ หมายถึง ครัวเรือนที่มีระดับการศึกษาต่ำ และมีรายได้รวมของครัวเรือนต่ำ จะมีการพึ่งพิงทรัพยากรป่าไม้ประเภทเห็ดมากกว่าครัวเรือนที่มีระดับการศึกษาสูง และมีรายได้รวมของครัวเรือนสูง ทั้งนี้เนื่องจากครัวเรือนที่มีระดับการศึกษาสูง จะประกอบอาชีพที่ทำให้มีรายได้สูงกว่าครัวเรือนที่มีระดับการศึกษาต่ำ ทำให้ครัวเรือนที่มีรายได้สูงจะไม่มีเวลาว่างมากพอในการเดินทางเข้าไปเก็บหาเห็ดมาบริโภค ในอีกทางหนึ่ง การเสียเวลาในการไปเก็บหาเห็ดมาบริโภคเองอาจไม่คุ้มกับการสูญเสียรายได้จากการประกอบอาชีพตามปกติ (ตารางที่ 22)

สมมติฐานที่ 5 การพึ่งพิงผลผลิตจากป่าประเภทหน่อไม่มีความสัมพันธ์กับ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก รายได้รวม การได้รับข่าวสาร ขนาดพื้นที่ถือครอง การเคยได้รับการฝึกอบรม จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนแรงงานในครัวเรือน และความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

จากการศึกษา พบว่า การพึ่งพิงทรัพยากรป่าไม้ประเภทหน่อไม้ มีความสัมพันธ์กับ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก และรายได้รวมของครัวเรือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยตัวแปรอาชีพหลักของครัวเรือนมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.248 โดยเป็นความสัมพันธ์เชิงบวก หมายถึง ครัวเรือนที่ประกอบอาชีพภาคการเกษตรหรือรับจ้างในภาคการเกษตร จะพึ่งพิงทรัพยากรป่าไม้ประเภทหน่อไม้ มากกว่าครัวเรือนที่ประกอบอาชีพนอกภาคการเกษตรหรือรับจ้างนอกภาคการเกษตร ตัวแปรระดับการศึกษา และรายได้รวมของครัวเรือนมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ -0.119 และ -0.375 ตามลำดับ โดยเป็นความสัมพันธ์เชิงลบ หมายถึง ครัวเรือนที่มีระดับการศึกษาต่ำ และมีรายได้รวมของครัวเรือนต่ำ จะมีการพึ่งพิงทรัพยากรป่าไม้ประเภทหน่อไม้มากกว่าครัวเรือนที่มีระดับการศึกษาสูง และมีรายได้รวมของครัวเรือนสูง ทั้งนี้เนื่องจากครัวเรือนที่มีรายได้น้อย จำเป็นที่จะต้องมีการเก็บหาหน่อไม้มาเพื่อบริโภคในครัวเรือนเพื่อเป็นการประหยัดค่าใช้จ่าย และส่วนที่เหลือนำไปจำหน่ายเพื่อเป็นการสร้างรายได้เสริมให้กับครัวเรือนอีกทางหนึ่งด้วย (ตารางที่ 22)

สมมติฐานที่ 6 การพึ่งพิงผลผลิตจากป่าประเภทพืชผักมีความสัมพันธ์กับ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก รายได้รวม การได้รับข่าวสาร ขนาดพื้นที่ถือครอง การเคยได้รับการฝึกอบรม จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนแรงงานในครัวเรือน และความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

จากการศึกษา พบว่า การพึ่งพิงทรัพยากรป่าไม้ประเภทพืชผัก มีความสัมพันธ์กับ อาชีพหลัก และรายได้รวมของครัวเรือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยตัวแปรอาชีพหลักของครัวเรือนมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.268 โดยเป็นความสัมพันธ์เชิงบวก หมายถึง ครัวเรือนที่ประกอบอาชีพภาคการเกษตรหรือรับจ้างในภาคการเกษตร จะพึ่งพิงทรัพยากรป่าไม้ประเภทพืชผักมากกว่าครัวเรือนที่ประกอบอาชีพนอกภาคการเกษตรหรือรับจ้างนอกภาคการเกษตร ตัวแปรรายได้รวมของครัวเรือนมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ -0.274 โดยเป็นความสัมพันธ์เชิงลบ หมายถึง ครัวเรือนที่มีรายได้รวมของครัวเรือนต่ำ จะมีการพึ่งพิงทรัพยากรป่าไม้ประเภทพืชผักมากกว่าครัวเรือนที่มีรายได้รวมของครัวเรือนสูง ทั้งนี้เนื่องจากครัวเรือนที่มีอาชีพหลักของครัวเรือนทางการเกษตร จะมีโอกาสในการเก็บหาพืชผักได้มากกว่า เนื่องจากพื้นที่ที่ทำการเกษตรอยู่บริเวณใกล้เคียงกับพื้นที่ป่า และการเก็บหาพืชผักของครัวเรือนที่มีรายได้น้อยมาบริโภคในครัวเรือนจะช่วยลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนได้ทางหนึ่งด้วย(ตารางที่ 22)

สมมติฐานที่ 7 การฟุ้งฟิงผลผลิตจากป่าประเภทแมลงกินได้มีความสัมพันธ์กับ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก รายได้รวม การได้รับข่าวสาร ขนาดพื้นที่ถือครอง การเคยได้รับการฝึกอบรม จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนแรงงานในครัวเรือน และความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

จากการศึกษา พบว่า การฟุ้งฟิงทรัพยากรป่าไม้ประเภทแมลงกินได้ มีความสัมพันธ์กับ อาชีพหลัก และรายได้รวมของครัวเรือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยตัวแปรอาชีพหลักของครัวเรือนมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.203 โดยเป็นความสัมพันธ์เชิงบวก หมายถึง ครัวเรือนที่ประกอบอาชีพภาคการเกษตรหรือรับจ้างในภาคการเกษตร จะฟุ้งฟิงทรัพยากรป่าไม้ประเภทแมลงกินได้มากกว่าครัวเรือนที่ประกอบอาชีพนอกภาคการเกษตรหรือรับจ้างนอกภาคการเกษตร ตัวแปรรายได้รวมของครัวเรือนมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ -0.143 โดยเป็นความสัมพันธ์เชิงลบ หมายถึง ครัวเรือนที่มีรายได้รวมของครัวเรือนต่ำ จะมีการฟุ้งฟิงทรัพยากรป่าไม้ประเภทแมลงกินได้มากกว่าครัวเรือนที่มีรายได้รวมของครัวเรือนสูง โดยครัวเรือนที่มีอาชีพหลักทางการเกษตร ในฤดูกาลเพาะปลูกมีแมลงศัตรูพืชเข้ามาทำลายไร่นาทำให้ผลผลิตทางการเกษตรเสียหาย เกษตรกรจึงมีการดักจับแมลงศัตรูพืชดังกล่าว ซึ่งจะมีแมลงบางชนิดที่สามารถนำไปรับประทานได้ก็จะนำไปบริโภคในครัวเรือนเพื่อเป็นการประหยัดค่าใช้จ่าย (ตารางที่ 22)

สมมติฐานที่ 8 การฟุ้งฟิงผลผลิตจากป่าประเภทสัตว์ป่ามีความสัมพันธ์กับ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก รายได้รวม การได้รับข่าวสาร ขนาดพื้นที่ถือครอง การเคยได้รับการฝึกอบรม จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนแรงงานในครัวเรือน และความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

จากการศึกษา พบว่า การฟุ้งฟิงทรัพยากรป่าไม้ประเภทสัตว์ป่า มีความสัมพันธ์กับ อาชีพหลัก และรายได้รวมของครัวเรือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยตัวแปรอาชีพหลักของครัวเรือนมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.126 โดยเป็นความสัมพันธ์เชิงบวก หมายถึง ครัวเรือนที่ประกอบอาชีพภาคการเกษตรหรือรับจ้างในภาคการเกษตร จะฟุ้งฟิงทรัพยากรป่าไม้ประเภทสัตว์ป่ามากกว่าครัวเรือนที่ประกอบอาชีพนอกภาคการเกษตรหรือรับจ้างนอกภาคการเกษตร ตัวแปรรายได้รวมของครัวเรือนมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ -0.194 โดยเป็นความสัมพันธ์เชิงลบ หมายถึง ครัวเรือนที่มีรายได้รวมของครัวเรือนต่ำ จะมีการฟุ้งฟิงทรัพยากรป่าไม้ประเภทสัตว์ป่ามากกว่าครัวเรือนที่มีรายได้รวมของครัวเรือนสูง ทั้งนี้เนื่องจากครัวเรือนที่ประกอบอาชีพทางการเกษตร เมื่อมีเวลาว่างจากการทำการเกษตร หรือเวลาว่างนอกฤดูกาลทำการเกษตร ก็จะเข้าไปล่าสัตว์ป่ามาบริโภคในครัวเรือน นอกจากนี้ครัวเรือนที่ประกอบอาชีพ

ทางการเกษตรมักจะมีรายได้ต่ำและไม่สม่ำเสมอทั้งปีและมีเวลาว่างมาก โดยเฉพาะในช่วงเวลาออกฤดูกาลเพาะปลูก และหลังฤดูกาลเก็บเกี่ยวครัวเรือนที่มีรายได้น้อย จึงเข้าไปปล้ำสัตว์ป่ามาบริโภคในครัวเรือน ซึ่งเป็นการลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือนอีกทางหนึ่ง (ตารางที่ 22)

สมมติฐานที่ 9 การพึ่งพิงผลิตจากป่าประเภทไม้พุ่มมีความสัมพันธ์กับ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก รายได้รวม การได้รับข่าวสาร ขนาดพื้นที่ถือครอง การเคยได้รับการฝึกอบรม จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนแรงงานในครัวเรือน และความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

จากการศึกษา พบว่า การพึ่งพิงทรัพยากรป่าไม้ประเภทไม้พุ่ม มีความสัมพันธ์กับ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และคะแนนรวมความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยตัวแปรจำนวนสมาชิกในครัวเรือน และคะแนนรวมความรู้ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ -0.124 และ -0.170 ตามลำดับ โดยเป็นความสัมพันธ์เชิงลบ หมายถึงครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนน้อย และครัวเรือนที่มีคะแนนรวมความรู้ด้านการอนุรักษ์น้อย จะพึ่งพิงทรัพยากรป่าไม้ประเภทไม้พุ่มมากกว่าครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากและมีคะแนนรวมความรู้ด้านการอนุรักษ์มาก ทั้งนี้เนื่องจากครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมาก หากใช้พืชมื้อเป็นเชื้อเพลิงในการประกอบอาหารก็จะต้องใช้ในปริมาณที่มากด้วยทำให้ไม่สะดวกในการใช้พืน และเนื่องจากเชื้อเพลิงประเภทอื่น ๆ เช่น ถ่านหรือแก๊ส มีความสะดวกสบายมากกว่า และสามารถหาซื้อได้ง่ายในตลาดท้องถิ่น และมีราคาไม่สูงมากนัก ทำให้ครัวเรือนดังกล่าวหันมาใช้ประโยชน์จากเชื้อเพลิงประเภทอื่น ๆ แทนการใช้พืน (ตารางที่ 22)

ตารางที่ 22 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการพึงพิงทรัพยากรป่าไม้กับตัวแปรอิสระ

การพึงพิง ตามประเภท ของ ทรัพยากร ป่าไม้	ตัวแปรอิสระ								
	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉
Y ₁	-0.097	0.232*	-0.150*	-0.043	0.003	0.086	-0.040	-0.075	0.005
Y ₂	-0.112*	0.188*	-0.229*	0.110*	-0.026	-0.023	-0.020	-0.013	0.071
Y ₃	-0.122*	0.305*	-0.352*	0.007	-0.006	0.025	-0.053	-0.031	0.001
Y ₄	-0.112*	0.252*	-0.398*	-0.047	0.003	-0.056	-0.054	-0.065	0.007
Y ₅	-0.119*	0.248*	-0.375*	-0.032	-0.011	-0.066	-0.049	-0.099	-0.091
Y ₆	-0.100	0.268*	-0.274*	0.003	-0.056	0.051	-0.070	-0.058	-0.078
Y ₇	0.026	0.203*	-0.143*	-0.025	-0.006	0.032	0.013	0.023	-0.037
Y ₈	-0.095	0.126*	-0.194*	-0.031	-0.049	-0.038	-0.028	-0.023	-0.047
Y ₉	-0.046	0.018	-0.101	-0.046	0.096	-0.003	-0.124*	-0.069	-0.170*

หมายเหตุ * ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

วิจารณ์

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการพึงพิงทรัพยากรป่าไม้ของราษฎรที่อาศัยอยู่ภายในและรายรอบอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน พบว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับการพึงพิงทรัพยากรป่าไม้ประเภท ผลไม้ป่า ไม้ไผ่ เห็ดป่า และหน่อไม้ป่า โดยเป็นความสัมพันธ์เชิงลบอธิบายได้ว่า คราวเรือนที่มีระดับการศึกษาต่ำจะมีการพึงพิงทรัพยากรป่าไม้ประเภทดังกล่าวมากกว่า คราวเรือนที่มีระดับการศึกษาสูง เนื่องจากราษฎรที่มีระดับการศึกษาสูงนั้นจะมีความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ มากกว่าราษฎรที่มีระดับการศึกษาต่ำ และมีความตระหนักถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรมากกว่าทำให้มีการเก็บหาทรัพยากรป่าไม้ประเภทดังกล่าวน้อย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของบรรณรักษ์ (2543) และอุดมเพียร (2547) ที่กล่าวไว้ว่า ระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับการพึงพิงทรัพยากรป่าไม้

อาชีพหลักของครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับการพึ่งพิงทรัพยากรป่าไม้ประเภท พืชสมุนไพร ผลไม้ป่า ไม้ไผ่ เห็ดป่า หน่อไม้ป่า พืชผักป่า แมลงกินได้ และสัตว์ป่า โดยมีความสัมพันธ์ในเชิงบวก อธิบายได้ว่า ครัวเรือนที่มีอาชีพเกษตรกรรมหรืออาชีพรับจ้างเพื่อทำการเกษตรกรรมจะพึ่งพิงทรัพยากรป่าไม้มากขึ้น เนื่องจากพื้นที่ทำการเกษตรกรรมส่วนใหญ่อยู่ในบริเวณที่ใกล้เคียงกับพื้นที่ป่า จึงมีความสะดวกในการเก็บหาของป่าเหล่านี้มาใช้ประโยชน์ในครัวเรือน นอกจากนี้อาชีพทางด้านเกษตรกรรมหรืออาชีพรับจ้างทางด้านเกษตรกรรมจะมีรายได้เฉพาะบางฤดูกาลเท่านั้น ทำให้มีรายได้ไม่เพียงพอ และมีเวลาว่างมากในช่วงนอกฤดูกาลเพาะปลูก และหลังฤดูกาลเก็บเกี่ยวจึงจำเป็นต้องเก็บหาของป่ามาใช้บริโภคในครัวเรือน หรือนำมาจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้เสริมให้กับครัวเรือนอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ จุฬารัตน์ (2544) ที่พบว่า อาชีพของครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับการใช้ของป่าเกือบทุกชนิด ยกเว้นถ่านและสมุนไพร และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ณะภัทท์ (2545) ที่พบว่าอาชีพหลักของครัวเรือนมีผลต่อระดับการพึ่งพิงของของป่า

รายได้รวมของครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับการพึ่งพิงทรัพยากรป่าไม้ประเภท พืชสมุนไพร ผลไม้ป่า ไม้ไผ่ เห็ดป่า หน่อไม้ป่า พืชผักป่า แมลงกินได้ และสัตว์ป่า โดยมีความสัมพันธ์ในเชิงลบ อธิบายได้ว่า ครัวเรือนที่มีรายได้รวมของครัวเรือนเพิ่มขึ้นจะมีการพึ่งพิงทรัพยากรป่าไม้ลดลง เนื่องจากครัวเรือนที่มีรายได้สูงย่อมมีรายได้เพียงพอในการใช้จ่ายในครอบครัว ดังนั้นจึงไม่มีความจำเป็นต้องที่จะต้องเก็บหาของป่ามาใช้ประโยชน์ในครัวเรือน นอกจากนี้การพึ่งพิงทรัพยากรป่าไม้ประเภทสัตว์ป่าที่ลดลงนั้น สาเหตุหนึ่งอาจเนื่องมาจากในปัจจุบันมีสัตว์ป่าในปริมาณที่น้อยกว่าในอดีต อีกทั้งเจ้าหน้าที่ป่าไม้ไม่อนุญาตให้มีการล่าสัตว์ป่า และมีการตรวจตรา ป้องกัน ดูแลทรัพยากรป่าไม้ที่เข้มงวดขึ้น จึงทำให้ราษฎรล่าสัตว์ป่าน้อยลง เพราะเกรงว่าจะถูกเจ้าหน้าที่จับกุม ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ นพดล (2545) และชาติชาย (2546) ที่พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการพึ่งพิงทรัพยากรป่าไม้ คือ รายได้ของครัวเรือนต่อไป

การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการอนุรักษ์ มีความสัมพันธ์กับการพึ่งพิงทรัพยากรป่าไม้ประเภทผลไม้ป่า โดยมีความสัมพันธ์ในเชิงบวก อธิบายได้ว่า ครัวเรือนที่ไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการอนุรักษ์ จะมีการเก็บหาผลไม้ป่ามากกว่าครัวเรือนที่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการอนุรักษ์ ดังนั้น การที่เจ้าหน้าที่ป่าไม้ได้มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับวิธีการเก็บหาของป่าในฤดูกาลและช่วงเวลาที่เหมาะสม การให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดจากการเก็บหาของป่าเกินกำลังผลิต และการเก็บหาของป่าที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ทำให้ราษฎรที่ได้รับข้อมูลข่าวสารดังกล่าว มีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น มีการเก็บหาของป่ามาใช้ประโยชน์ให้น้อยลง หรือมีการเก็บหาของป่าที่

ถูกต้องตามหลักวิชาการมากขึ้นในส่วนของของป่าที่ได้รับอนุญาตให้มีการเก็บหาได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อุดมเพียร (2547) ที่พบว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจสังคมที่มีผลต่อการพึ่งพิงทรัพยากรป่าไม้ ได้แก่ การได้รับข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

ปัจจัยทางด้านจำนวนสมาชิกในครัวเรือน และคะแนนรวมความรู้ความเข้าใจด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ มีความสัมพันธ์กับการพึ่งพิงทรัพยากรป่าไม้ประเภทไม้ทำฟืน โดยมีความสัมพันธ์ในเชิงลบ อธิบายได้ว่า ครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนสูง และครัวเรือนที่มีคะแนนความรู้ความเข้าใจด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้สูงนั้น มีการพึ่งพิงทรัพยากรป่าไม้ประเภทไม้ทำฟืนน้อยลง เนื่องจาก เมื่อราษฎรมีความรู้ความเข้าใจด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มากขึ้นย่อมเห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ทำให้มีการเก็บหาไม้ทำฟืนน้อยลง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชีรวิทย์ (2548) ที่พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการพึ่งพิงทรัพยากรป่าไม้ คือ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อุดมเพียร (2547) ที่พบว่า ปัจจัยทางเศรษฐกิจสังคมที่มีผลต่อการพึ่งพิงทรัพยากรป่าไม้ ได้แก่ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และความรู้เกี่ยวกับป่าสงวนแห่งชาติ ดังนั้นในการที่จะรักษาพื้นที่ป่าอนุรักษ์ในบริเวณอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานได้อย่างยั่งยืนนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการประชาสัมพันธ์ควบคู่กับการให้ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ อันจะเป็นการทำให้ราษฎรสามารถปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องต่อไป